

ERŐS VÁR

AMERIKAI MAGYAR EVANGÉLIKUSOK LAPJA

XXXIII. ÉVFOLYAM

1969. JANUÁR

1. SZÁM

ASBÓTH GYULA:

Visszajutni Isten vonzáskörébe!

Az Apollo-8 űrhajó utasai a Földtől olyan messze, a Holdhoz olyan közel kerültek, amilyenre emberi lény még eddig nem volt képes. Ebben a megszégyesítésben és közelségben rejlett végzetük. Visszajutni a Hold halálos vonzásköréből a Föld vonzáskörébe! Megmaradásuknak ez jelentette egyetlen életfeltételét. Visszajutottak, hazaérkeztek. Isten kegyelme bátorságukat, tudásukat sikerrel koronázta.

Más értelemben, de hasonló módon a mai emberiséget is ilyen vonzásköri veszély fenyegeti. Az Isten vonzásától még egy nemzedék sem szakadt el olyan messze, az Anyag vonzásába egyik sem szédült bele olyan mélyen, mint a mienk.

A bűn az embernek Istenhez és a világhoz való viszonyát a bűneset óta szüntelenül rontja. Ezért a történelemnek egyetlen korszaka sem mondható teljesen istenesnek. A világban mindig is voltak az embereket Istentől elszakítani törekvő anyagelvű irányzatok. Az elvilágiasodás azonban sohasem veszélyeztette az ember méltóságát, személyiségét, istenképességét olyan mértékben, mint manapság. A materializmus, az anyagi javak imádatának a szelleme, ma mindent eláraszt. Lankasztja, elcsenevészíti a vallásnak, erkölcsnek, kultúrának az embert alakító erőit. Az élet minden területéről kiszorítja a hit befolyását. Az anyagi javak szeretete észvesztő módon befolyásolja a modern ember gondolkodásmódját, életfelfogását, ember- és világértékelését. Nemzedékünk egyre kábultabban kering az Anyagnak az emberből lelket kiegészítő vonzásköré-

ben. Ez az anyagi korszellem bilincsbeveri a lelket. Kiölti a szeretetet.

A pénz, mint az anyagi javak jelképes kifejezője, korunk legbódítóbb rögeszméje. Ebben a rögeszmés gondolkodásban csak az létezik, ami pénzzel mérhető. Az emberek egymásban nem azt keresik, ami őket emberré teszi: a szeretetet, szellemet, értelmet, tehetséget, lelket. Mindez nem érdekli őket. Csak arra kíváncsiak, mennyi pénze, milyen új kocsija van a másiknak, mennyit keres. Eszerint mérik meg egymás értékét. Ez az emberértékelés ma világméretű. Az ilyen értékeléssel az ember elveszíti emberi méltóságát, embervoltát. Árucikké züllik. Így minden eladóvá válik: hűség, becsület, lelkiismeret. Ez a mindent anyagi haszna szerint becsülő gondolkodásmód a határtalan önzésnek nyit kaput. Mivel a szeretet meghidegedik, s csak az egyéni érdek számít, az emberek elidegenednek egymástól, érdektelenné lesznek minden iránt, ami életüket lelkileg is gazdagabbá, boldogabbá tehetné.

A technikai találmányok, a gombnyomásra működő gépek özönével árasztják el világunkat. Hihetetlen módon megkönnyítik az ember külső életét. Csodálatosan átalakul körülöttünk a világ. Ez igaz. De embervoltunk vesztére alakult át, mert még az a kevés kis szeretet, jószág adta bensőségesség, melegség is kipusztul belőle, ami eddig benne volt.

Soha annyi fásult lelkű, örömtelen, üres szívű ember nem élt még a földön, mint korunkban. Olyanok, akik-

nek mindenük megvan: kincsük, tudományuk, hatalmuk — unottan, boldogtalanul ödöngenek a világban. Szemléltetik a ma is örökérvényű bibliai igazságot: *mit használ, ha az ember mindent megnyer, de a lelkében kárt vall.*

A világ egy óriási boldogtalanságot árasztó nyomortanyává lesz minden gazdagsága ellenére, ha az emberiségből kivész a lélek, elsorvadnak annak gyümölcsei: a szeretet, jószág, szelídség, békesség, béketűrés, mértékletesség. Ezek nélkül az emberek nem tudnak egymással megférni sem a családi, sem a társadalmi közösségeken belül, sem a nemzetek közötti viszonylataikban.

Az Istentől eltávolodó, az érintkezést vele megszüntető, az anyagimádatban elmerülő életút pusztuláshoz vezet. Felőröl minden közösséget. Ez a gyűlölködő, széthulló mai emberiség katasztrófába zuhan. Ne felejtjük el: *a legjobban irányítható rakéták a teljesen rosszul irányított emberek kezében lehetnek.* Akkor mi vár a világra? A választ nem nehéz kitalálni.

Nincs más megoldás: visszajutni Isten vonzáskörébe. Nem térben. Úgy nem lehet. Minőségben. Úgy, hogy mindjobban hasonlítunk hozzá, mindjobban alkalmazkodunk akaratahoz, mind több és több szeretetet veszünk fel tőle. Isten úgy szereti az embert, hogy gyűlöli az őt megrontó bűnt. Nekünk is így kell szeretnünk egymást, hogy ugyanakkor gyűlöljük mindazt a bűnt, szeretetlenséget, igazságtalanságot, jogta-

lanságot, zsarnokságot, ami az embert, az emberi társadalmat megrontja, megakadályozza abban, hogy Isten akarata szerint fejlődhessen. Az emberi életnek nemcsak testi életfeltételei vannak, hanem lelkiek is. Ezek a lelki feltételek fontosabbak, mint a többiek. A léleknek hitből fakadó, szeretettel táplált fáján mindig terem annyi és olyan egészséges gyümölcs, amely táplálja az embernek nemcsak erkölcsi, hanem anyagi jólétét is. Ez a lélek mindig megtermi azt a pénzt, amire magunknak és másoknak okvetlenül szüksége van. A pénz imádata viszont kiöli a lelket, megmérgezi az embereknek egymáshoz való viszonyát.

Isten szeretetének áramkörében az anyagi javakkal tudunk majd úgy élni, hogy azok nem zsarnokaink maradnak, hanem engedelmes szolgálóinkká juhászkodnak.

Az Apollo-8 sikeres útja volt az elmúlt év legnagyobb történelmi eseménye. Imádkozunk, az emberiségnek Isten felé s ezáltal az ember emberebbé tevő irányváltozásáért, megteréséért, mostani anyagimádásának a vonzasköréből való kijutásáért. Imádkozunk azért, hogy Krisztus megváltó erejével a civakodó, gyűlölködő nemzetek a szabadságnak, igazságnak, kölcsönös megértésnek békés útján egymásra találjanak ebben az esztendőben. Adja az Úr, hogy ez az Ő szeretetének vonzaskörébe visszajutásunk lehessen ennek az esztendőnek legnagyobb áldása!

NÉMETORSZÁG

● A keleti zónában lévő thüringiai Ev. Egyházban tartott ifjúsági véleménykutatás eredménye szerint a 14–16 évesek számára az Istentisztelet legfontosabb eleme a prédikáció, melytől irányítást, erősítést és vigasztalást várnak. A megkérdezett fiatalok egyharmada sorrendben inkább a közös imádkozást, majd az úrvacsorázást, s magát a szertartást tartotta lényegesnek.

● Dr. F. Krummacher pomerániai ev. püspök a keleti zónában uralkodó helyzetből azt a tapasztalatot vont le, hogy a keresztyéneknek ismét meg kell tanulniok a szórványban való életet, hogy megbírkózhassanak az idegen környezet kísértő befolyásaival.

EGYED ALADÁR ROVATA

A Z I G E é s É N

1. AZ EGYHÁZ SZOLGÁLATA A VILÁGBAN

— 2 Kor. 4:1-7 —

Ennek az ígerésnek az üzenete az egyház felé ez: Isten szolgálatában vagy! Ez az üzenete az egyházi alkotó egyes hívek számára is: szolgálatra rendelt minket Urunk! Ezt nem szabad keserű szájjal venni tudomásul, hanem úgy, amint az ige első verse mondja: "amikor szolgálatban vagyunk, akkor kegyelmet nyerünk". Jézus egyszer azt mondta tanítványainak: én olyan vagyok köztetek, mint aki szolgál! Mikor az utolsó vacsora alkalmával a lábmosás szolgálatát egyetlen tanítvány sem volt hajlandó vállalni s elvégezni, akkor Jézus azt önként vállalta.

Kegyelemnek tartjuk-e mi a szolgálatot magunkra nézve? Vagy csak sorsnak tekintjük, a történelmi helyzet szerencsétlen alakulásának?

A mai helyzetben sokszor kérdezzük csüggedten: mi lesz velünk, nemcsak mint egyházzal, hanem mint egyes hívővel is? Mi nem csináltunk forradalmat, nemcsak azért, mert más a lelkiületünk, hanem azért sem, mert a mi Urunk nem volt forradalmár. Sorsunk hordozásának megoldása nem a szervezkedés uralomra jutása, hanem az igának alázatos vállalása. Jézus Krisztus engedte, hogy Ő kiszolgáltató legyen a világon. A prédául odadobott Krisztus egyháza sem kívánhatja az egyház Urától azt, hogy neki más és jobb sorsa legyen, mint az Ő Mesterének.

Az ige arra figyelmeztet bennünket, hogy ne csüggedjünk, mert az egyház, mindaddig, amíg egyház ezen a földön, mindig szolgálni lesz kénytelen.

Nem csüggedünk el, hanem — így folytatja az ige — lemondunk a szegyen takargatásáról, mint akik nem járunk ravaszságban. Az egyház bűnbánatának őszintének kell lennie, mert csak őszinte bűnbánattal tudja békességgel hordozni a szolgálat ígését.

Mi is az a szolgálat, amire kegyelemről rendeltettünk? Az 5. versben ezt olvassuk: "Mert nem magunkat prédikáljuk, hanem Krisztus Jézust,

az Urat, magunkat pedig mint szolgáitokat a Jézusért." Két prédikációról van szó ebben a versben. Az egyik a SZÓBELI IGEHIRDETÉS, a másik a SZOLGÁLATBELI BIZONYSÁGTÉTEL. A szóbeli ige hirdetés nyilvánvalóan nemcsak a papoknak a szolgálat. Péter apostol világosan megmondja: "Ti pedig választott nemzetiség, királyi papság, szent nemzet, Isten saját népe vagytok..." (1. Pét 2:9) Az egyháztörténelemben az ébredési mozgalmak mind azt mutatják, hogy az ébredés mindig egy sereg úgynevezett "világi" embert mozgató meg, akik ingyen vették és ingyen adták tovább az evangéliumot. Ezek nem valamiről, hanem mindig Valakiről beszéltek. Bizonyosságot tettek Krisztusról.

Mi az életnek ez a bizonyágtétele? Az erő megmutatása, hogy "Krisztussal mindenre van erőnk!" Van erőnk Krisztust szolgálni mindig és minden körülmények között is. Krisztus nem ígerte, hogy szolgálatunk mindig eredményes lesz, de így is vállalnunk kell a szolgálatot. Pál apostol az igeszakasz 3. versében azt mondja, hogy ez a mi szolgálatunk: "leplezett". Vagyis nem értik sokszor, nem tudnak vele mit kezdeni, csak a vállukat vonogatják, mi pedig égünk, mint a gyertya, akár látják, akár nem látják, akár leplezett, akár felfedezett a mi szolgálatunk. Mint ahogyan a világitótorony-őr gondozza a fényforrást a világitótoronyban, pedig nem lát tovább, csak pár lépésre a zúgó tengeren, sejtelve sincs arról, hogy míg ő gondozza a fényt, a sötét tengeren hány hajó találta meg e fény mellett az utat a kikötőbe.

Isten minket most olyan iskolába iratott be, úgyis mint egyházat, úgyis mint gyülekezetet, s mint keresztyén embert, amely ellen egyesek lázadónak, van aki kegyelemnek tekint, van, aki elcsügged, mert úgy érzi, hogy minden el fog veszni és van aki úgy néz reá: NINCS OK A CSÜGGEDESRE! A szolgáló Jézus lesz a diadal, aki előtt majd minden térd meghajol és minden nyelv vallja: a szolgáló Jézus Krisztus az Úr az Atya Isten dicsőségre!

ERŐS VÁR

AMERIKAI MAGYAR EVANGÉLIKUSOK LAPJA

Az Amerikai Evangélikus Egyház
Magyar Konferenciájának
lapja.

Szerkesztő és kiadó:
Juhász Imre.

Főmunkatárs: Egyed Aladár

“ERŐS VÁR”
("MIGHTY FORTRESS")

P. O. Box 02148, Cleveland, Ohio 44102.

Published by the
Hungarian Conference
of the Lutheran Church in America.
Issued monthly October to May,
bi-monthly in June/July and Aug./Sep.

No. 1. (119) Vol. XXXIII.
JANUARY, 1969

Subscription: \$3.00 a year.
Second-class postage paid
at Cleveland, Ohio.

FONTOS!

Minden szerkesztőségi anyag,
kézirát, gyülekezeti hír, úgyszin-
tén a lappal kapcsolatos minden
levelezés, előfizetés és adomány
erre a címre küldendő:

“ERŐS VÁR”

P. O. BOX 02148

CLEVELAND, O. 44102

Az “ERŐS VÁR” előfizetési díja
egy évre csak 3 dollár. Szívesked-
jenek a lejárt előfizetéseket kése-
delem nélkül beküldeni a fenti
címrre.

Be nem jelentett címváltozás esetén
a posta a kézbesíthetetlen újságot
megsemmisíti, a kiadóhivatalnak pedig
külön portót kell fizetnie. Erre a költ-
ségre különösen nem-előfizetők, kése-
delmező előfizetők, vagy többéves hát-
ralékban lévők esetében nehéz fedeze-
tet találni.

Ezért kérjük olvasóinkat, hogy min-
den esetben pontosan adják meg címük-
ket a “Zip Code” szám feltüntetésé-
vel együtt! Az újságot “Zip Code”
szám nélkül nem kézbesíti a posta.
Címközlésnél tüntessék fel az utca
megjelölését is; pl. St., Rd., Ave.
Ugyanis egyes postai zónában azonos
nevű utcákat csak így lehet megkülön-
böztetni.

Printed by
Classic Printing Corporation
9029 Lorain Ave., Cleveland, O. 44102

A rohanó idő árjában...

II.

Az első részben a szlovenszkói
magyar evangélikusok helyzetéről írt-
am, most arra a kérdésre akarok
feleletet adni: *mit tettünk az auto-
nómia védelmére?*

A szlovenszkói evangélikus egyete-
mes egyház története az egyház ön-
kormányzatának felfüggesztésével
kezdődött. Kinevezett új püspökök,
esperesek, kerületi és egyházmegyei
felügyelők kezébe került egyházunk
vezetése.

Mikor lapunkat, a felvidéki EVAN-
GÉLIKUS LAPOT, Fizély Ödön és
Endreffy János szerkesztésében el-
indítottuk s annak egyházpolitikai
cikkírója én lettem, legelső cikkem-
nek ez volt a címe: VISSZAKÖVE-
TELJÜK AUTONÓMIÁNKAT! Dön-
getni kezdtük önkormányzatunk ko-
porsójának a fedelét. De szétszóró-
dottságunk miatt hiába tiltakoztunk
a német evangélikusokkal együtt,
mert ezek a tiltakozások nem egy-
szerre történtek. Kezdetben nem
volt sem lapunk, sem szövetségünk
és a katonai diktatúra miatt sok
egyháznak, lelkesnek bátorsága sem
volt a tiltakozáshoz.

A negyvenegy egyházközséget ma-
gába foglaló gömöri egyházmegyé-
ben bizottságot szerveztem és He-
vessy Bertalannal az élen Pelsőcre
tiltakozó ülést hívtunk egybe, ezt
azonban a kinevezett egyházi ható-
ság kezdeményezésére a katonai ha-
tóság nem engedélyezte.

Az erőszakos autonómia-tiprásnak
legméltóbban a komáromi és somor-
jai magyar egyházak feleltek, ami-
kor szabad egyházakká váltak. Mi és
a többi magyar evangélikus egyház,
nem követhettük példájukat, mert
a legtöbbször felekezeti iskolája lé-
vén a tanítók államsegélyét nem tud-
tuk volna előteremteni, s így magyar
iskolák szűntek volna meg. Állás-
pontunkat igazolta Pozsony esete,
akik Canossát járva iskoláik miatt,
kénytelenek voltak visszacsatlakoz-
ni. A szétszórta magyar egyházak ne-
hezen tudtak szervezkedni.

Sajógömöri egyházam mindent
megtett, amit lehetett. Minden hiva-
talan egyházi iratot, ami nem egy-

házunk hivatalos nyelvén, vagyis ma-
gyarul volt írva, visszaküldtünk.
Amikor tetőtől-talpig renovált temp-
lomunk felszentelési jogát a püspök
magának követelte, megírtuk neki,
hogy kinevezett püspökkel nem szen-
teltetjük fel templomunkat és min-
den fenyegetés ellenére magam
szenteltem fel. Amikor elrendelték
kötelező erővel a választásokat, az-
zal adtunk bizalmatlanságunknak ki-
fejezést a szepesi németekkel össze-
fogva — hogy hivatalos jelöltekkel
szemben, ellenjelölteket állítottunk
s beküldött szavazataink mellé olyan
értelmű nyilatkozatot csatoltunk,
mely szerint a választást nem ismer-
jük el törvényesnek és csakis a kény-
szernek engedve szavazunk!

Az új zsinati alkotmányt tárgyaló
közgyűlésen a németek és magyarok
képviselői követelték a német—ma-
gyar egyházkerületet.

Sajógömöri egyházam hozzáfogott
egy érdekeinket védő egyházi lap
alapításához. Eleinte a Sajógömöri
Evangélikus Lapjával próbálkoz-
tunk, de azt a 44. zsoltár közlése
miatt megszüntették. Ezután Szent
Ivány József, a sajógömöri ev. egy-
ház felügyelőjének háromezer koro-
nás adományával indult el a fel-
vidéki *Evangélikus Lap* 1922. má-
jus 25-én. Ez a lap egyengette Ma-
gyar Evangélikus Szövetségünk út-
ját, amely Szent-Ivány József elnök-
kel, Bándy Endre főesperessel az
élén 1923. június 19-én alakult meg.
Titkára én lettem. Kettős célja volt:
Befelé megerősödni egymás hite, sze-
retete és reménysége által, kifelé:
biztosítani egy olyan védelmi szer-
vet, amely ellensúlyozza az egyházon
keresztül folytatott elnemzetlenítő
törekvéseket.

Szövetségünk harcolt az evangéli-
kus iskolák érdekében. Sorsunk a ha-
rang sorsa lett, mert kiáltoztunk, til-
takoztunk, de szavunk süket fülekre
talált s legfeljebb arra volt jó, hogy
temetési kísérletül szólt az egymás-
után kivégzett magyar ev. közép-
iskoláknak.

Szövetségünk nagy szükségletet
elégített ki az általa kiadott vallás-
könyvekkel. Smid “Hit és erkölcs-

tana", "Egyháztörténete", nemkülönben Fizély "Bibliatörténete" mind lehetővé tették, hogy magyar evangélikus egyetemi hallgatóink részére magyar nyelvű istentiszteleteket, ifjúsági összejöveteleket tartottunk és felekezeti úton diákmenzákát állítottunk fel. Dr. Szilassy Béláné vezetésével szerveztük be leányegyesületekbe evangélikus leányainkat és sok áldásos konferenciát, evangélizációs összejövetelt rendeztünk számukra.

Az iskolapolitikánál meg kell emlékezni lelkészeink olyan kulturmunkájáról, amit az iskolán kívüli nemzeti nevelés szolgálatában végeztek.

Szövetségünk belmissziói tevékenysége egyre élénkebbé, tágabbkörűvé lett. Ennek a célnak szolgálatába állítottuk az ORGONASZÓ c. néplapunkat Endreffy János szerkesztésében és az EVANGÉLIKUS NAP-TÁRT Egyed Aladár szerkesztésében. Idetartoznak az öreg Endreffy bibliai színdarabjai is. A Kosztolányi család tízezer koronás adománya pedig lehetővé tette, hogy hazai ének- és könyvünket is kinyomassuk.

Magam templomi hangversenyeket rendeztem minden nagyobb magyar evangélikus egyházunkban, amelyen orgona-triónk (Kudlák-Flégel-Egyed)

is sok szolgálatot végzett el. Brünnenben, Pozsonyban, Prágában magyar evangélikus egyetemi hallgatóink részére magyar nyelvű istentiszteleteket, ifjúsági összejöveteleket tartottunk és felekezeti úton diákmenzákát állítottunk fel. Dr. Szilassy Béláné vezetésével szerveztük be leányegyesületekbe evangélikus leányainkat és sok áldásos konferenciát, evangélizációs összejövetelt rendeztünk számukra.

Közben a tornaljai hősöknapjára emléktábla felszentelésénél mondott beszédem miatt izgatás címén perbe fogtak. Két református, két római katolikus lelkész, egy rabbi és Tornalja város főjegyzője volt a tanúm, hogy a feljelentés hamis. Majd a feljelentő maga bevallotta a táblai bíró előtt (saját kezdeményezésére), hogy megbízás folytán hazudott. Minden hiába volt, a három hónapot le kellett ülnöm a rimaszombati fogházban. De amivel ellenségeim rosszat akartak, Isten azt jóra fordította. A fogházban olvashattam a

szegei evangélikus egyház értesítését, hogy egyhangúlag meghívott lelkészének. Egy hétre rá pedig a debreceni evangélikus egyház másodfelügyelője levelét olvashattam, amelyben megkérdezi, hogy egy vasúti szerencsétlenség következtében elhalt lelkészük után, ha egyhangúlag meghívunk, elfogadnám-e a debreceni lelkészi meghívást? A koronát pedig a tornaljai főszofigabíró (nácsele) tette rá, amikor útlevelemért jelentkezve belső irodájában a következő szavakkal búcsúzott el tőlem:

"Tisztelendő úr! Nekem semmi részem nincsen mindabban, ami önnel igazságtalanul történt, de én mindig tiszteltem tiszta harcát fajtájáért. Adná az Isten, hogy szlovák egyházainknak minél több ilyen, fajtáját védő és szerető papja lenne. Engedje meg, hogy búcsúzóul megszeríthassam a kezét."

Istennek kegyelme és ennek a szlovák hivatalnoknak búcsúnyilatkozata igazolt így és mindenért kárpótolta engem! *Egyed Aladár*

Ma!

Erődöt egy napra kérem.
Uram, ma áldd meg életem,
de csak azt add meg énnekem,
amire ma van szükségem!

Minden napnak más a terhe.
Új gondot hoz minden új nap,
s ma nem tudhatom, hogy holnap
mit mérsz, Atyám, gyermekedre.

De egyben bizonyos vagyok:
megújuló hűségemben.
Ma is az hordozott engem,
s holnap is rátalálhatok.

Ma légy velem Szentlelkeddel,
hogy a kötelék, mely veled
összeköti életemet,
holnapig se szakadjon el!

Hiszen irgalmas, hű kezéd
új meg új szabadítással
szövi szüntelenül által
napjaimat, életemet.

Lépésről lépésre vezet.
Minden gondom rávethetem,
amíg egyszer megtehetem
legutolsó lépésemet.

Törmezei Erzsébet versei

Utam és holnapom

*Mögöttem semmi sincs.
Elöttem hóvihar.
Elöttem holt mező.
Csontujjú néma fák.
Mégis: nincs visszaút.
Mögöttem semmi sincs,
Mögöttem semmi sincs.
Elöttem ott megy Ő.*

*Havas, nagy éjen át
Nyomába léphetek
Havas, nagy éjen át
Nyomában járhatok.
Ő utam, holnapom.
Tűnik a félelem:
Hiszen, ha Ő az út,
Ha nyomát láthatom,
A hova nem titok.*

*Mögöttem semmi sincs.
Mögöttem semmi sincs.
Elöttem ott megy Ő:
Utam és holnapom.*

Forgács

Meditáció Bonhoeffer
néhány során

Írod, hogy életünk
ma nem lesz nagy-egész.
Töredék marad.
De megvillantod
a vígasztaló remény-sugarat:
Senki töredék-sorsát
panaszra oknak ne tekintse...
Lehet a töredék
szemétrevaló, semmitérő,
de lehet századoknak drága kincse.

Szavadat
megpecsételte szíved vére.
Hányan nézünk szent áhítattal
vértanú életek
csonka, mégis egész
töredékére!

#

S esztendő elején
most nézem az enyém.
Hajszolt idő ez, zúgó sebes forgás!
És szétforgácsolódunk.
És nem lesz nagy-egész.
Talán még töredék se...
csak forgács.

De tudok Valakit,
Aki a morzsát, dirib-darabot
se hagyta veszni, földre ejteni.
És én hiszem... hogy Ő...
a forgáccsal is... tud mit kezdeni!

EGYAKARATÚ ÚJÉVET!

Életemben két újévi jókívánat ragadta meg a lelkemet. Az egyik Túróczy Zoltán volt tiszakerületi püspökünk egy újévi körleveléből való, amelyben a régi BUÉK négy szavas jókívánatnak ezt az értelmét adta: "Bizzad Újra Életedet Krisztusra". A másikat a mostani új évre kaptam, röviden és velősen így hangzott: "Egyakarató Újesztendőt!"

Ez a csodálatos szó: EGYAKARAT nemcsak a családi, egyházi, társadalmi és nemzeti életnek varázsszava, hanem a háború szennyes vérével bemocskolt nemzetközi viszálkodásnak is kulcsa. Az egyakaratról szóló ígét, nem lehet csak pünkösdi ünnepére korlátozni, hirdetve, hogy a pünkösdi csoda megisméltetésére először is egyakarató népre van szükség — mert az egyakarató szabályozza az emberi élet minden területén minden tevékenységünket.

Meg kell hajolnunk az előtt az ítélet előtt, hogy az ember bűne miatt nincsen egyakarató, de tudunk és vallanunk kell azt is, hogy az emberen túlmenő hatalom szül sokszor visszavonást az emberek és népek között. A Gonosz Lélek okozza mindig azt, hogy nem vagyunk egyakaraton, mert a bűn mindig bomlasztó hatalom.

Az első bűneset az első emberpárt először Istentől szakította el, azután megtörte a közösséget ember és ember között is. A Bábel-torony építésénél az akkori egész ismert világ összefog és olyan hatalmas tornyot akar építeni, mely felér a földtől az égig. A Gonosz Lélek az emberiséget egy dologra tudja legjobban összehozni: Isten ellen való lázadásra. Ezt pedig Isten nem engedi, s ezért Ő maga bomlasztja fel a Gonosz Lélek által teremtett egységet és szétszórja őket Bábel tornya alól. (Gondolj csak a kommunista Bábel egyre növekedő repedéseire!)

A tanítványoknál minden megvolt ahhoz, hogy egyakaratóiak legyenek, mégsem voltak egyakaraton. Sokszor járták a maguk útját, s amikor János és Jakab, édesanyjukon keresztül, azt az igényüket jelentették be, hogy Isten országában közvetlenül Jézus trónja előtt szeretnének ülni,

egyik balján, másik jobbán — ettől kezdve igen megharagudtak rájuk a többi tanítványok. És még sok más példa igazolja azt, hogy a tanítványok sem tudtak egyakaraton maradni.

Ha földünkön szétnézünk, mindenütt azt látjuk, hogy nincs egyakarató, pedig szükséges lenne.

Hogy történik ez? Egyik kiváló magyar evangélizátorunk így magyarázta: "Mikor valaki odabent ágaszkodik bennetek és akaratosokat szeretnétek redkényszeríteni másokra, akár úgy, hogy duzzogtok, sírtok, vagy könyörögtök, és toporzékoltok — vagy mikor olyan indulat van bennetek, amely a másikat akarja le-

nézni, csúfolni: minden ilyen esetben a Gonosz Lélek dolgozik bennetek, ő akarja megrontani az egységet, tönkretenni a békességet és szétzüllesztetni a közösséget. Mikor pedig a szívetek mélyén valami szegyenkezés támad, hogy nem jó, ha én így viselkedem és megindulok egy lépéssel a felebarát felé, meghajolva más akaratára előtt — akkor Istennek Lelke dolgozik bennetek s annak engedjétek!"

Így lesz egyakarató a fajok, nemzetek között a világban, egyakarató a társadalmi osztályok között az országban, egyakarató a hívek között az egyházban, testvérek között a családban és Isten jóváhagyása, egyakarató békessége megáld benneteket az új esztendőben. (dr)

Könyvszemle

Hiley H. Ward: God and Marx Today (Ev. Egyházi Könyvkiadó, Fortress Press: Philadelphia, 1968), 2.50.

A "Detroit Free Press" vallásügyi rovatvezetője, H. Ward hivatásos újságíró, érdekes kombinációban méri fel a keresztényiség és kommunizmus problémáját.

Mint riporter, éleslátással és szakszerű kiértékeléssel veszi szemügyre a vasfüggöny mögötti keresztényiség súlyos küzdelmeit és megpróbáltatásait. Néha azt az érzést kelti az olvasóban, hogy nem is annyira az ateista államhatalom az igazi, bár eltagadhatatlan ellenség, hanem az az egyházi vezetőrétég, amely eltökélte magát arra, hogy ezzel az ateizmussal dűlőre vigye az egyháat. A cseh J. Hromádka teológiai professzor, hogy csak egy példát említsünk a napi események tükrében, 1945 óta immáron negyedszer igyekszik orientálódni ezért a célért (Ward persze még nem tudhatott a csehszlovákiai eseményekről, ezért ő erről a hit-zsonglőrrel kevesebbet ír könyvében, mint ami róla azóta ismeretes).

Azonban könyvének gyengéje az, amikor vallási szakértőnek is kiadja magát és levonja elvont következtetéseit az Isten-hit és a Marx-ideológia egymáshoz való közeledhetőségéről. Alapvető tévedése, hogy a kettőt egy síkra állítja, mintha Isten és Marx csupán két pólust képezne, s e kettő között a feszültséget megfelelő formulával le lehetne vezetni.

Ward beleesett a modern idők esapdá-

jába és nagyszerűen csoportosított ténygyűjteményét elherdálja, amikor — mert modern embernek tartja magát —, nem hiszi el, hogy az ősi rigmusnak ma is igaza van: Aki nem tud arabusul...

A könyvet azért érdemes megszerezni, elolvasni. Alkalmas arra is, hogy szembenézzünk azokkal a problémákkal, amelyek jóakarató, de gyakorlati tapasztalataiból alaptalan elméleteket kovácsoló íróemberek teremtenek körülöttünk.

Bernhardt Béla

ÖTVEN ÉVE HALT MEG ADY ENDRE

A költő halálának ötvenedik évfordulójára (1969. január 27.) a Hungarian Cultural Foundation gondozásában angolnyelvű emlékkötet jelenik meg. Ady Endre 351 versének művészi fordítása és a Bevezetés Anton N. Nyerges magyar származású amerikai diplomata-költő munkája. A gazdagon illusztrált kötet kitűnően alkalmas arra, hogy a magyarul már nehezen, vagy sehogysem olvasó ifjúságunk megértse a XX. század legnagyobb magyar költői géniuszát, aki a magyar sorsot látnoki erővel érzékeltette verseiben.

A kötet magyarnyelvű versmutatót is tartalmaz, amely elősegíti a fordítások összehasonlítását az eredeti versekkel.

Az Ady kötet ritka élményt ígér a magyar irodalom iránt érdeklődő amerikaiak számára is.

A kötet megrendelhető 10 dolláros árbau e címen:

Hungarian Cultural Foundation
Post Office Box 16.
Buffalo, N.Y. 14225.

Gyülekezeteinkről

CLEVELAND — NYUGAT

Lelkész: Juhász Imre

Templom: W. 98 & Denison Ave. — Lelkészi hivatal: 3245 W. 98th St., 44102). Tel.: 961-6895. — Istentisztelet minden vasárnap de. 9:30-kor angolul, 10:45-kor magyarul. — Úrvacsoraosztás minden hónap első vasárnapján és az ünnepnapokon. — Vasárnapi iskola de. 9:30-kor angol, 10:45-kor magyar nyelven.

Férfikörünk tisztikara 1969—70-re: Szecharski Stanley elnök, Kató Gyula alelnök, Szalay István jegyző-pénztáros.

Január 19-én volt a gyülekezet évi közgyűlése, ahol az elhangzott beszámoló és jelentések egyházunk elmúlt évi életét ismertették. A pénztári jelentés szerint bevételünk \$16,894.39, míg a kiadások 18,247.05 összeget értek el. Híveink a boríték jobboldalán 800.14-et adtak az Országos Egyház céljaira, a Magyar Konferenciának pedig 74.62-t. Az ACT-re való adakozás összege 27 dollár volt. A gyülekezet vezetősége 1969—70-re: a) tisztviselők, akik a presbitérium tagjai: Márton János tb. gondnok, Szalay István gondnok, dr. vitéz Tapolesányi Oszvald jegyző, Lovagi Tibor pénztáros, dr. Tihamy Sándor igazgató (pü. biz. elnöke), Öri Gyula missziói pénztáros, Vajda István ellenőr; b) tisztviselők a presbitérium tagságán kívül: Gubies Pál algondnok, Földényi Alajos pü. titkár, Nagy Ernő és Szeebach Gusztáv ellenőrök; c) a presbitérium rendes tagjai: Bálint Pál, Bertalan Kálmán, Csépes Lajos, Ignácz Jánosné, vitéz Kemes László, Németh Elek, Majoros Pál; d) tiszteletbeli presbiterek: Ihász József, Kató Antal, vitéz Ózdy Béla, Szakács Lajos. — A közgyűlés elfogadta a gyülekezet új alkotmányát és szabályrendeleteit, az egyházkerület előzetes jóváhagyása után. Az LCA magyar gyülekezetei közül elsőnek rendelkezünk magyar fordításban is elfogadott alkotmánnyal, mely hamarosan nyomtatásban is megjelenik.

Eltemettük jan. 14-én özv. Grób Jánosné 89 éves korában. "Boldogok a halottak, kik az Úrban halnak meg..."

DETROIT

Lelkész: Asbóth Gyula

Templom: 8151 Thaddeus St. — Lelkészlak: 8141 Thaddeus St. (48217). Tel.:

841-3077. — Istentisztelet minden vasárnap de. 10-kor angolul, 11-kor magyarul.

A január 26-án tartott évi közgyűlés a lelkeszi, pénztárosi, ellenőri beszámolókból örömmel vette tudomásul a következőket: a templomlátogatás híveink öreg korra, az ezzel járó betegeskedések ellenére sem csökkent, az úrvacsorával élők száma növekedett. Halálozások miatt fogyó létszámunk, tetemes tatarozási költségeink gyülekezetünk anyagi állapotában nem hoztak rosszabbodást, hanem ezek ellenére is gyarapodott a pénztári állomány. Békeességben, csendben folyt az áldozathozás szolgálata az elmúlt évben is. Oltáregyletünk asszonyai semmiféle fáradtságot, áldozatot sem tartottak soknak azért, hogy gyülekezetünket támogathassák. A tavalyi tisztikarokat választották meg, azzal a különbséggel, hogy Szalai Károly tb. gondnok lett, s helyébe ifj. Bette Mihály került egyik gondnoknak.

PITTSBURGH

Lelkész: Markovits Pál

Templom és lelkészlak: 161 Hazelwood Ave. (15207). Tel.: 421-2174. — Istentisztelet minden vasárnap de. 10-kor angolul, 11:15-kor magyarul. — Úrvacsoraosztás minden hónap első vasárnapján.

ERŐS VÁR gyülekezeti megbízott és lapterjesztő: Deteky Ágoston, 1700 Potomac Ave. (15216). Tel.: 561-7449.

Gyülekezetünk Oltár Egylete január 19-én tartott évi gyűlésén egyhangúlag újra választotta tisztikarát: Biró Sándorné elnök, Szakál Lajosné alelnök, Kállay Józsefné jegyző, Molnár Béláné (Hazelwood) pénztáros, Nt. Markovits Pálné ellenőr. Az Oltár Egylet múlt évben elhunyt két alapító tagjának, özv. Molnár Lajosné és özv. Halász Jánosnének emlékére a gyülekezet Emlékek Aranykönyvében való adományával örökítette meg.

A gyülekezet évi közgyűlése egy-egy évet szolgáló tagjait újraválasztotta: Szabedinszky Jenő jegyző, Molnár Béla (East Pittsburgh) jótékonyági pénztáros, Kállay József statisztikus. A tíz évet szolgált pénztári ellenőrt Sente Ferencet, tiszteletbeli tanácsossá választotta s tisztségébe Várkonyi Miklós került. Három évre választotta meg tanácsosnak Molnár Béla (Hazelwood) és Geizura Ferenc v. tanácsosokat, akiknek mandátuma lejárt.

Gyülekezetünk vezetői: dr. Vietórisz József gondnok, Zerinváry Miklós algond-

nok, Molnár Rudolf pénztáros. A fentiek kivül még Deteky Ágoston, Molnár L. Rudolf, Malják Dániel és dr. Szabó József a tanács tagjai.

43 évvel ezelőtt alakult gyülekezetünk alapító tagjai sorából az elmúlt évben kettőt szólított haza az Úr, özv. Molnár Lajosné és özv. Halász Jánosné testvéreinket. Temettük az elmúlt évben 16 éve hűséggel szolgáló orgonistánkat Fides Károlyné sz. Orbán Magdalénát, valamint özv. Orolin Gyuláné sz. Heiszter Carolin jolsvai születésű testvérünket, aki végrendeletében \$100.00 hagyatékot adott kis gyülekezetünknek. Cherney W. Andor (Ashtabula, Oh.) 79 éves korában költözött el sorainkból.

Négy keresztelőnk volt az 1968. év folyamán: Maljak Kevin Matthew, Geizura Sandra Lee, Egri Donna Jean, Nagy James Edward. — Házasságot kötöttek templomunkban Leadbeater Linda Jane és Luty Thomas John.

Lutheran Church Women néven ismert Missziós Körünk ugyancsak megtartotta évi gyűlését Molnár Rudolf és neje ott honában jan. 25-én, s újraválasztotta tisztikarát: Sabó Pálné elnök, Simon Margit alelnök, Eszlári Andrásné jegyző, Karst Mihályné pénztáros. Az angol nyelvű gyűléseket az egyetemes L. C. W. havi tanulmányai ismertetésével tartják meg a tagok otthonaiban. Szétszórt területen élő tagjainknak így módjában van megismerni gyülekezetünk szolgálati területét, — mely Pittsburgh teljes környéke 30 mérföldes körben.

Gyülekezetünk az elmúlt évben 570.00 dollárt utalt át az egyházkerület pénztárába, míg dr. Vietórisz Józsefné \$75.00 adományából — \$50.00 a Farmington W.Va. bányaszerencsétlenség áldozatai részére, s vasárnapi iskolásaink műsora offertóriumával kiegészítve \$45.00 a légrádi magyar ev. közösség részére juttatott el Jugoszláviába.

Évi közgyűlésünk foglalkozott a templomunk környékén megnyilvánuló vandallizmussal s köszönetet mondott a lelkesnek türelmes keresztviseléséért a belvárosból kiszorult fekete tömegek tiszteletlen viselkedése miatt. Az egykori magyar negyedben központi volt templomunk fekvése, mert alakulása óta csak kiesiny arányban volt tagságunk hazelwoodi lakos, öregjeink "hazatávozása" a kis százaléknak a megszűnését hozta magával. Szolgálati területtől kell, hogy tegyük feketéből új városlakóinkat, s ahhoz kérjük testvéreink kitaró imádságait.

DERŰS SOROK

Békéscsabán a temetői szertartások egészen 1966-ig rendszerint a gyászháznál folytak. A szertartás kezdetekor a koporsót kivitték az udvarra. A koporsó körül helyezkedett el a család, a ház eresze alatt s az udvaron szerte az ismerősök, szomszédok, a többi gyászolók serege.

A koporsóval szemben a temetkezési vállalkozó sátorát állított fel a szolgálattelvő lelkész s a kántor számára. A szertartás végén, miközben a gyászhuszárok kivitték a koporsót az udvarból az utcán álló gyászkocsira, a sátorból az utcára induló kántor rendszerint a Békéscsabai Énekeskönyv 302. énekét énekelte.

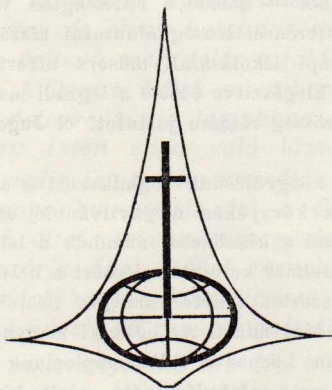
Egy nagy temetés alkalmából az egybesereglett nagyszámú gyászoló miatt a sátor kiszorult a téglázott udvarról és a veteményeskert ágyasai között került felállításra. A szertartás végén a sátorból kilépve éppen a paradicsom-sorok között mentünk, amikor felharsant a kántor ajkán a szokásos ének:

Már elmegyek az örömbé,
Paradicsomnak kertjébe...

Rendkívül aktuális szöveg volt.

A két világháború között a csabaiak kedves papja volt Jakabfi György. Különösen a temetési szó-

“ELKÜLDETTÜNK A VILÁGBA”

Az Evangélikus Világszövetség ötödik nagygyűlését a braziliai Porto Alegre-ben tartja 1970. július 14-24-ig. A nagygyűlés főtémája: “Elküldettünk a világra”. Ezt a gondolatot fejezi ki a gyűlés hivatalos jelvénye is.

noklatait kedvelték. Ha nem is ő volt a hetes, sok család akkor is őt kívánta, inkább megfizette a mellőzött lelkésznek is a stólát. Jakabfi soronkívüli szolgálatát pedig rendszerint gavallérosan honorálta.

Az egyik temetés után egy szépen feketébe öltözött mamóka kereste fel Jakabfit:

— Tiszteltetik a Nagytiszteletű Urat a Z...-ék, tessék szívesen fogadni ezt a csekélységet — és egy gyönyörű hízott kacsát emelt ki a kaskából. Várta a hatást, amit a szép állat majd kivált a lelkészből. A hatás azonban egészen más lett, mint amire számított. Mert Jakabfi a maga szokott kedvességével megkérdezte:

— Aztán mondja csak, talán bizony özvegy ez a kacska?

— Miből tetszik ezt gondolni? — kérdi megrökönyödve a mamóka.

— No, én csak abból, hogy nincsen párja! — hangzott a meglepő válasz.

Abban az időben, amikor az egyház tanítói még nem voltak mindnyájan diplomás pedagógusok, hanem a tanyákon értelmesebb iparos emberek is tanították a kisiskolásokat, nos abban az időben történt, hogy a vizsgán elnöklő dékán a következő kéréssel fordult az egyik kisdiaákhoz:

— Megtudnád-e mondani fiacskám, hogy melyik az Isten legtökéletesebb teremtménye?

A fiúcska zavartan tekintget jobbra-balra, látszik, hogy nincs tisztában a dologgal. A dékán háta mögött álló tanító segíteni akarva tanítványának, ujjával magára mutogat, hogy a gyermek azt felelje: “Az ember”. A tanuló azonban félreértette a mutogatást s nagy büszkén kivágta a választ:

— A mi tanítóbácsink!

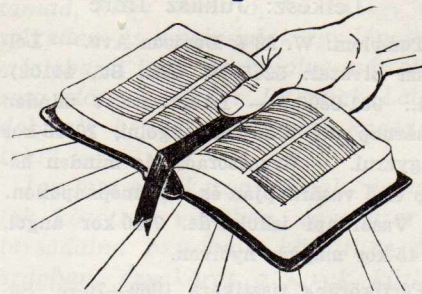
— Nos, igen, fiacskám, természetesen a ti tanítóbácsitok is. De mi a ti tanítóbácsitok?

A kisdiaák most már bátran és dadalmasan vágja ki a választ:

— A mi tanítóbácsink suszter!

D. Gy.

Mindennapi kenyér

— Útmutató a Biblia olvasásához —

1969. FEBRUÁR HÓ

1. Csel 15:7-12. — Luk 9:37-56.

HETVENED VAS. — FEB. 2

Heti ige: Dán 9:18.

2. 1 Kor 9:24-27. — Zsolt 18:2-20.

3. 1 Kor 1:26-31. — Luk 10:1-24.

4. Fil 1:27-30. — Luk 10:25-37.

5. Róm 3:21-28. — Luk 10:38-42.

6. 1 Kor 3:5-9. — Luk 11:1-4.

7. Mát 10:40-42. — Luk 11:5-13.

8. 1 Móz 8:15-22. — Luk 11:14-28.

HATVANAD VAS. — FEB. 9.

Heti ige: Zsolt 95:7

9. 2 Kor 11:21-12:9. — Zsolt 44:2-9.

10. Mát 13:10-17. — Luk 11:29-36.

11. Márk 11:15-19. — Luk 11:37-54.

12. Márk 6:1-6. — Luk 12:1-12.

13. Márk 4:26-29. — Luk 12:13-21.

14. 1 Kor 2:1-5. — Luk 12:22-34.

15. Zsid 6:1-8. — Luk 12:35-48.

ÖTVENED VAS. — FEB. 16.

Heti ige: Luk 18:31

16. 1 Kor 13. — Zsolt 31:2-9.

17. 1 Móz 12:1-9. — Luk 12:49-59.

18. Zsolt 57:2-12. — Luk 13:1-9.

19. **Hamvazószerda** — Joel 2:12-19. — Mát 6:16-21.

20. Luk 9:57-62. — Luk 13:10-30.

21. Ézs 58:5-12. — Luk 13:31-35.

22. Márk 9:14-29. — Luk 14:1-24.

BÓJT 1. VAS. — FEB. 23.

Heti ige: 1 Ján 3:8

23. 2 Kor 6:1-10. — Zsolt 91.

24. Jak 4:1-10. — Luk 14:25-35.

25. Jak 1:13-18. — Luk 15:1-10.

26. Zsid 4:14-16. — Luk 15:11-32.

27. Zsid 12:1-7. — Luk 16:1-18.

28. Mát 16:21-28. — Luk 16:19-31.